

74 1875. 579
14 19

ZONSOPGANG NA PINKSTEREN.

~~~~~ Zie 2 D 11 ¹⁹

Wij mochten Pinksterfeest vieren. Een naklank van de heerlijke boodschap des heils blijft in mijn hart ruischen. O zalige waarheid: de Heilige Geest is uitgestort, de laatste dagen, de dagen der Vervulling zijn begonnen. Het Pinkster-Evangelie werpt de stralen van zijn licht naar achteren. Alles wat voorafging, is verheerlijkt. Ook wat wij in ons heiligdom vierden. Kerstfeest, Paaschfeest, alles is een eeuwig feit, in het licht van den Heiligen Geest gezien. Maar eveneens de toekomst is van die stralen verhelderd. Er is een eeuwige achtergrond der dingen. Ik wandel op een bodem, die ter verheerlijking bestemd is. De Heilige Geest profeteert van vernieuwing, eeuwige schoonheid, voltooiden glans, voor niet verren tijd.

Het is vroeg. Ik werp mijn venster open. De zon breekt door.

Ook gij, heerlijke lichtdrager, van God gesteld aan den hemel om beeld zijner levendmakende liefde te zijn, ook gij hebt, als deze gansche natuur die gij overstraalt, in het licht van het Pinkster-wonder een symbolischen glans.

Pg

Zal ik uw opgaan beschrijven?

Laat een vereerde meester het voor mij doen.

»Zie naar het Oosten, dat zachtjes aan begint te kleuren, eerst van doffer, straks van helderder, min of meer doorschijnende vegen, strepen, banken, van grijs, groen en rood, en paarsch, en oranje, en geel! — Hoog, hoog boven de plaats waar de zon te wachten is, zweven wolkjes van liefelijk rozenrood! Zal de zon niet, zal zij nooit komen? Ja zij gloeit aan de kim, en zij meldt zich aan als een reusachtige bloedrobijn in een glinsterend gouden ring! Zij is metterdaad opgegaan, maar haar schijf ziet gij vooreerst nog niet in haar geheel. Slechts de blinkende top, en wat lager een paar gouden strepen, maar door breede, zwarte balken nog van elkander gescheiden. Nu volgt de strijd, de worsteling met de dikke nevelbanken, waarin zij eindelijk overwint. Eerst dan zet zij haar kroon van stralen op, en de zegepraal, aan de kimmén behaald, breidt zich uit over de geheele ruimte van den hemel, waar nu alles blauw en licht wordt, en over de gansche vlakke der aarde, waar de glinsterende dampen voor haar uitrollen, als op de vlucht geslagen ruiterbenden.»

Zoo is het, Beets! gij treffelijk teekenaar van Nederlandsche indrukken en toestanden uit natuur en menschenwereld, of liever, die ze zelf tot uwe lezers spreken doet, zoo trouw stelt gij ze vóór ons, als hier mijn eigen oogen op de breede vlakke zien.

En ook dit laat gij dan volgen naar waarheid:

»Dit is een gansche geschiedenis, een drama met ontwikkeling en ontknooping, waarin uw hart belang neemt. Gij woont het niet slechts bij, gij doorleeft het met vrees en hoop, leed en vreugde, en in het beslis-

send oogenblik voelt gij het kloppen van uw hart."

Ja, ook mijn hart klopt, mijne ziel aanbidt. Want deze zonsopgang predikt mij nog eens de geheele Pinkstergeschiedenis in de symbolentaal der natuur.

Onze Heer en Heiland, was ook Hij niet als deze zon, eerst nauw merkbaar in zijn heerlijkheid, dan strijdende, worstelende met den dichten drom der vijanden, tot Hij eindelijk overwon, uit het graf opstijgende? Heeft Hij ook toen niet, toen eerst, zijn stralenkroon opgezet? En heeft niet in deze uitstorting des Heiligen Geestes »de zegepraal, aan de kimmen behaald, zich uitgebreid over de geheele ruimte van den hemel, waar nu alles hemelsch gekleurd en licht wordt, en over de gansche vlakke der aarde, waar de glinsterende dampen nu wegrollen?"

Ja, het leven der wereld is alzo vernieuwd, die zon der verheerlijking is, ook reeds in dit vleesch, aanvankelijk opgegaan over ons geheele leven. In het midden des daags, als de zon niet meer zoo schilderachtig schoon door de wolken breekt, is haar glans ook zoo heerlijk niet als des morgens en des avonds, als de wolken en nevelen het bed zijn waaruit ze stijgt of waarin ze nederzinkt. Zoo is ook deze middag des levens, waarin ik sta, zoo schoon niet als mijn kindsheid, of zoo als mijn grijsheid, van boven door den glans der reeds aanbrenkende eeuwigheid verlicht, wezen zal, zoo het Gode behaagt. Even zoo op den morgen der geschiedenis wijken voor den gloed der opgaande zon de doorbroken nevelen »als op de vlucht geslagen ruiterbenden". Ja, of wel ze herinneren aan zulke grandieuse reuzengedaanten, als die in den morgen der geschiedenis zweven, onbepaalde, mythisch-ontreklooze gestalten, die ten hemel

optrekken, Orpheus, Herakles, Ramah en hun gelijken. Op het midden van den dag der historie is alles kalmer, matiger, wonderloozener naar het schijnt; maar dezelfde adem Gods, slechts niet zoo duidelijk voor iedereen merkbaar, waait toch ook daarin.

In deze feestelijke morgen-stemming neem ik Gods Woord ter hand. Straks zal de plicht, de afgepastheid des beroeps mij het spoor bakenen dat ik te volgen heb. Nu mag ik eerst mijn geest baden in de heilige schoonheid der woorden Gods. Hier, in mijn Bijbel, is nog geen sprake van een onpersoonlijke wet, van een onveranderlijke natuur-orde. Al wat geschiedt, ook in de natuur, is de vrije daad des eeuwigen, almachtigen, persoonlijken Gods, wiens werking, als het wonder, nog niet van die der natuurlijke orde is afgescheiden. Want het gansche begrip van het wonder is van lateren tijd, van den tijd der afgetrokken gedachten afkomstig, toen de levende aanschouwing reeds geweken was.

Ik misken uw arbeid en het grootsche van uw streven niet, o gij, die zoo straks in uwe kunstig gesloten zaal deze lichtstralen door het prisma zult laten binnenkomen en breken en zich verdeelen, om haar bundel te splitsen en elk zijner deelen en kleuren vernuftig te onderzoeken; of die den mogelijken duur van het morgenrood in elke luchtstreek bepaalt. Door uwe mathe mathische berekening meent gij misschien de verrukking te moeten wraken, waarin ik mij baden mag. Maar ik waarschuw u, met Max Müller, om toch niet van kinderachtigheid en dichterlijken waan te spreken, als gij b. v. in de Veda's leest: »De zon, zal zij komen en opgaan? Onze vriendin, het morgenrood, zal zij wederkeeren? De monsters van den nacht, zullen ze ook

heden door den God des lichts overwonnen worden?" Spot daar niet mede, mijn geleerde broeder! want uwe berekeningen, die in het midden staan, zijn zelve niet anders dan het prismatisch uit elkaar vallen van hetgeen in de aanbeddende blijdschap, die ons eenvoudigen bezielt, nog vereenigd is. In de ware aanbidding, die het morgengevoel, het begin is, ligt het verstandig denken, dat tot het midden, den vollen dag behoort, opgesloten; en dit keert aan het einde ook weer tot deze aanbidding terug, gelijk het avondrood met dat van den morgen het licht des daags omsluit. Daarom eindigt ook Kepler's beroemd hoofdwerk met een zielvol gebed tot God, die hem de harmoniën des heelals had doen genieten.

Die aanbidding, zou ze een lager standpunt des geestes zijn? Zelfs haar allereerste vormen, de mythologiën der volken, de eerste schoone mythen, die alle de natuur, vooral de zon in haar strijd tegen de duisternis en den nevel, ten voorwerp hebben, zijn ze slechts persoonsverbeeldingen zonder meer — gelijk zoo vaak de hedendaagsche godsdienstwetenschap ze verklaart? Raadsels die, eenmaal opgelost, eenvoudig het kinderachtig bijgeloof der oudste tijden bewijzen?

O neen, God is, waarlijk en waarachtig, in de natuur zoowel als in de geschiedenis. De mythologiën zijn geen eerste fantastische pogingen om tot natuurkunde te komen, bestemd om later voor de wetenschap en heur klaarheid te wijken. Neen, ze zijn uitdrukkingen van werkelijk leven, dus van aanbidding, wier vorm wisselt, maar wier inhoud eeuwige waarheid blijft. Ze zijn een zoeken en tasten naar den onbekenden God. Laat een Israëliet die van de »tijden der onwetend-

heid" ook in 't gezicht van het Parthenon spreekt, deze dingen verklaren en het raadsel oplossen, staande op den Areopagus. Hij wordt met schouderophalen uitgelachen, maar hij gaat stil heen en heeft de waarheid gesproken, die blijven zal, als alle deze geestige lachers zullen begraven en vergeten zijn.

Doch spreken en peinzen we niet verder. Het is de tijd des morgengebeds. De hand der eeuwige Liefde opent zich reeds om het Manna te strooien. Ik wil haar niet laten wachten: immers later op den dag zal lichtelijk dit Manna, nu van den dauw in de eerste morgenstralen bepereld, door de zonnehitte zijn gesmolten.

Welk is uw antwoord, o mijn God! op het morgenbed uwer kinderen?

Wij zien weder de zon als het oog zich heropent. De zon, reeds iets hooger gerezen.

Ja, wij verstaan uwe sprake.

De zon rijst op, en gaat ook weer onder, en hijgt naar de plaats waar zij oprees. Maar de zon der waarheid Gods rijst op en daalt niet neder.

Dat is uwe verkondiging, volheerlijke negentiende Psalm. Gelijk voor de zon de natuurwet gesteld is om steeds hooger te rijzen en het aardrijk te vervullen van haar levenswarmte, zoo moet ook, naar de hoogere wet des geestelijken levens, het woord onzes Gods overwinnen. Hoe heerlijk, als de zomerwarmte ons lichamelijk en geestelijk verkwikt. Een gevoel van overwinning over alle bezwaren der natuur vervult ons dan, en wekt een vroolijkheid, waarin we alles durven aanvatten, voor alles frissche ontvankelijkheid hebben. Zoo is het met

de zomerwarmte der eeuwige waarheid Gods voor ons hart. Als de harmoniën van Gods Woord ons verrukken, de heerlijke samenhang der geopenbaarde waarheid ons helder wordt, in het leven Gods in ons de oplossing zich toont van al de raadselen die de wijsbegeerte stelt — dan kan een naamloos gevoel van overwinning, als een lentezonnegloed na grimmige winterkoude ons vervoeren, en wij herhalen in ons binnenste de hymne des geloofs:

»Hieraan kent gij den Geest Gods: alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God. En alle geest die niet belijdt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet: maar dit is de geest van den Antichristus, welken geest gij gehoord hebt dat komen zal, en is nu alreede in de wereld. Maar: kinderkens, gij zijt uit God, en hebt hem overwonnen: want Hij is meerder die in u is, dan die in de wereld is.» ✕

En thans, mijn Rückert, neem gij het woord.

Nun senke dich vom Himmel nieder im Morgenlicht.
 Und schleuz mir auf die Augenlieder im Morgenlicht!
 Mein leiblich Aug' ist aufgeschlossen im Morgenglanz;
 Schleuz auf die Seelenaugenlieder im Morgenlicht!
 Du bist bei mir als Licht geblieben im Graun der Nacht,
 Ich schwebt' auf deinem Duftgefieder im Morgenlicht.
 Dein Traum, der nächtlich mich getragen in 's Paradies,
 Liesz mich zur Erde sanft hernieder im Morgenlicht.
 Ich sehe dich auf Erden wandeln im Morgenglanz,
 Du gehst die Schöpfung auf und nieder im Morgenlicht.
 Die Lüfte, die den Fittig baden in deinem Thau,
 Sie Tragen Botschaft hin und wieder im Morgenlicht.
 Die Schöpfung regt sich, dir zu dienen, im Morgenstrahl,
 Nun regt euch frisch auch, meine Glieder, im Morgenlicht!
 Die Kräfte, die das Herz gesogen im Schlummerluft,

Will es dir weihen treu und bieder im Morgenlicht.
Lasz jeden Arm, der müd' ausruhte, die Arbeit und
Die Lust zur Arbeit finden wieder im Morgenlicht.
Lasz jeden seine Körner streuen auf deinem Feld,
Und streue du den Segen nieder im Morgenlicht!
Und so wie über'm stillen Fleisze des Sämans schwebt
Die Lerch' auf hellem Lobgefieder im Morgenlicht,
So lasz mit deinem Preise schweben hin ob der Wêlt,
Die dir arbeitet, meine Lieder im Morgenlicht.

's Hage, 26 Mei 1874.

J. H. GUNNING JR.

Op dezen 26 Mei, in de morgen-ure der Europeesche geschiedenis, toen pas de volksverhuizing het romeinsche rijk had overstroomd, is bij het vallen van de avond-schemering, op Hemelvaartsdag 735, in het Engelsche klooster Jarrow, de eerwaardige Beda gestorven. Zittende op den bodem zijner cel, door zijn leerling Cuthbert ondersteund, zong hij: »Eere zij den Vader en den Zoon en den Heiligen Geest" — en als hij den Heiligen Geest had genoemd, gaf hij zijn geest en ging over tot het hemelrijk.

Mijn laatste avond zij gelijk de zijne!
